

Karadžićevi svedoci negiraju zločine u zatvorskim logorima

Author: Velma Šarić

Bivši zvaničnici kažu da nisu znali za zlostavljanja u zatvorskim centrima Omarska i Keraterm.

Suđenje bivšem političkom lideru bosansko-hercegovačkih Srba, Radovanu Karadžiću, nastavljeno je ove sedmice iskazima nekoliko svedoka, koji su govorili o dešavanjima u severozapadnim bosansko-hercegovačkim opštinama Prijedor i Sanski Most tokom 1992.

Te dve opštine bile su na početku bosansko-hercegovačkog rata (1992-95) zauzete od strane srpskih snaga, da bi potom u njima bila uspostavljena kontrola Karadžićeve Srpske demokratske stranke (SDS).

Karadžić se tereti za zločine genocida, progona, ubijanja i prisilnog raseljavanja ne-Srba sa teritorija pod kontrolom bosansko-hercegovačkih Srba.

U optužnici protiv njega navedeno je da su zločini koji su počinjeni u opštinama Sanski Most i Prijedor imali razmere genocida. (Više o tom delu optužnice vidi u tekstu "Ponovo aktivirana optužba za genocid u slučaju Karadžić".)

Prvi ovosedmični svedok bio je Dušan Janković, nekadašnji komandir policijske stanice u Prijedoru, gradu u čijoj su blizini bosansko-hercegovački Srbi otvorili zatvorske logore Omarska i Keraterm.

Jankovića je Sud Bosne i Hercegovine prošle godine osudio na 21 godinu zatvora zbog učešća u pogubljenju 200 Bošnjaka, koje se odigralo na Korićanskim Stijenama 21. avgusta 1992.

Svedočeći ove sedmice na suđenju Karadžiću, Janković je sudijama rekao kako u vreme dok je obavljao dužnost komandira policije u Prijedoru nije dobijao izveštaje iz Omarske i Keraterma, te da nije bio upoznat sa onim što se tamo dešavalo. On je kazao da su ti izveštaji bili upućivani njegovom pretpostavljenom – Simi Drljači, koji je bio šef prijedorske policije.

Drljaču je u martu 1997. optužio Haški tribunal, ali su ga u julu iste godine – prilikom pokušaja hapšenja – ubili vojnici NATO-a.

Po Jankovićevim rečima, Drljača je bio potčinjen banjalučkoj regionalnoj policiji i ministarstvu unutrašnjih poslova bosansko-hercegovačkih Srba – „a ne Karadžiću“.

"Drljača nije bio u kontaktu s predsednikom, i za to nije bilo nikakve potrebe", kazao je Janković pred sudom.

Bivši stražar zatvorskog logora Omarska, Momčilo Gruban, takođe je svedočio ove sedmice.

Grubana je Sud Bosne i Hercegovine 2008. proglasio krivim za zločine koji su nad ne-Srbima počinjeni na području Prijedora, i osudio ga na 11 godina zatvora. Kazna mu je nakon žalbenog postupka 2009. bila smanjena na sedam godina.

Gruban je na suđenju Karadžiću ove sedmice rekao kako nije bilo "nikakvog maltretiranja ili lošeg ponašanja prema pritvorenicima u logoru Omarska".

O Omarskoj on nije govorio kao o zatvorskom logoru, već kao o "prihvatno-istražnom centru". Rekao je da je policija bila tamo kako bi zaštitila ljude koji su tamo boravili i pomogla im "onoliko koliko su zakon i okolnosti to dopuštali".

Prilikom unakrsnog ispitivanja od strane tužiteljke En Saterlend (Ann Sutherland), Gruban je rekao kako "nikada nije video premlaćivanja ili incidente", ali da jeste "čuo za slučajeve da su ljudi sa strane dolazili u logor kako bi se 'obračunali' sa nekim pritvorenicima, katkada nasilno".

Svedok je dodao da odgovornost za to snose pripadnici paravojnih "grupa izvan sistema".

"Ti ljudi su bili dobro naoružani i policija, koja je osiguravala logor, zapravo nije mogla da učini ništa kako bi ih zaustavila", kazao je Gruban pred sudom.

Na pitanje tužilaštva, koje se ticalo slučajeva umiranja ljudi u Omarskoj usled nedovoljne zdravstvene zaštite i nehranjenosti, svedok je uzvratio poređenjem sa uslovima u pritvorskoj jedinici Haškog tribunala.

"Vidite, ljudi i ovde umiru, a postoje i pritužbe na kvalitet hrane, mada – za razliku od nas – vi imate sve što vam je potrebno da biste ljudima obezbedili dobru hranu. Možda u Omarskoj hrana u to vreme nije bila dobra i obilna, ali ne postoji hrana koja bi zatvorenicima bila dobra", kazao je Gruban.

Treći svedok koji je ove sedmice dao iskaz u prilog Karadžiću bio je Dušan Mudrinić, koji je u Sanskom Mostu 1992. godine bio član SDS-a.

"Ne možemo govoriti ni o kakvim organizovanim ratnim zločinima u Sanskom Mostu", rekao je Mudrinić pred sudom. "Bilo je zločina koje su počinili pojedinci, bez ikakve podrške vlade, ali radilo se o sporadičnim incidentima".

"Muslimani su tražili zaštitu i dobili su je", nastavio je Mudrinić. "A kada su nas zamolili da ih pustimo da odu iz svojih domova, mi smo i to učinili. Dozvolili smo im da odu."

Nakon što je tužiteljka Brona Mekena (Bronagh McKenna) svedoku rekla da je imovima ne-Srbima bila nasilno oduzimana, te primetila da je i sam Mudrinić postao vlasnik kafića kojeg je pre toga držao Bošnjak, svedok je insistirao na tome da je tužilaštvo "sve shvatilo pogrešno".

On tvrdi da su Bošnjaci svoje domove, automobile i kafiće "svojevoljno" prepustili "svojim srpskim prijateljima", uključujući i njega, te da se taj prenos imovine dogodio "apsolutno legalno, u prisustvu advokata".

Suđenje se nastavlja iduće sedmice.

Velma Šarić izveštava za IWPR iz Sarajeva.

Location: Balkans
Bosnia and
Herzegovina

Focus: ICTY - Radovan Karadžić Trial
Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/karadzicevi-svedoci-negiraju-zlocine-u>